

zaaknummer 2015 W 1427

28 oktober 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. T.W.H.M. Weller, advocaat te Eindhoven;

tegen:

(wijlen) [naam],
geboren en overleden op onbekende data,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 1,
tijdens zijn leven verbonden aan de Congregatie Broeders Franciscanen
Bleijerheide.

en:

(wijlen) [naam],
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 2,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie Broeders Franciscanen
Bleijerheide;

en:

leraar [naam],
geboren op onbekende datum,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 3,

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 22 juli 2015. Op 9 september 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de klacht is behandeld en waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden. Klager is verschenen en hij heeft zijn standpunt toegelicht. Klager werd bijgestaan door mr. Weller.

Namens aangeklaagde is niemand verschenen, nu de Congregatie van de Broeders Franciscanen Bleijerheide geen kerkelijk verantwoordelijke meer heeft.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager komt uit een gezin van drie kinderen en is het tweede kind. De vader van klager had een eigen [bedrijf]. Klager weet dat hij in de jaren '60 naar het [internaat] is gestuurd en dat dit zijn familie erg veel geld kostte. Het internaat had een zeer goede naam en daarom moest klager daarheen en moest hij daar goed luisteren en gehoorzamen. Alles wat de broeders zouden vertellen was de waarheid. Klager is in de vierde klas gestart op [internaat] en heeft in totaal drie jaar op het internaat gezeten. Klager heeft de tijd op [internaat] ervaren als een periode met, naast seksueel misbruik, ook veel geweld.

2.2. Klager kan zich herinneren dat aangeklaagde 1 destijds de prefect was. Hij stond als redelijk betrouwbaar bekend ondanks zijn pedofiele neigingen. Aangeklaagde 1 kwam regelmatig 's avonds even onder de dekens aan zijn geslachtsdelen voelen of alles wel recht lag en vaak kwam hij 's nachts nog even terug om opnieuw aan de geslachtsdelen te voelen. Het leek een soort controle, maar klager vond het wel vreemd dat hij steeds aan zijn blote geslacht werd betast en gemasseerd. In de douchehokjes kwam aangeklaagde 1 ook even uitleggen hoe klager zich moest wassen en hoe hij zichzelf kon bevredigen. Ook is klager meerdere malen door aangeklaagde 1 uit zijn bed gehaald in de avond of de nacht en dan werd hij meegenomen naar zijn chambrette op de slaapzaal, dan wel naar de kamer van aangeklaagde 1 een etage lager. Aldaar werd klager over de bol geaaid, gestreeld, betast aan zijn blote geslacht en billen en daar is klager ook meerdere malen door aangeklaagde 1 anaal verkracht. Klager kan zich nog herinneren dat hij de ene keer op zijn knieën moest gaan zitten en dat aangeklaagde 1 hem dan van achteren nam, maar de andere keer werd klager over de rand van het bed gelegd en dan werd hij op die manier van achteren gepenetreerd. Klager denkt dat hij door aangeklaagde 1 in totaal ongeveer dertig keer anaal is verkracht. Klager weet niet meer precies hoe vaak aangeklaagde 1 hem in klager zijn bed seksueel heeft misbruikt door hem te betasten en proberen af te trekken, maar het was ongeveer tweemaal per week en dus ongeveer 100 keer per jaar.

2.3. Aangeklaagde 2, volgens klager eigenlijk de zachtste persoon, was de ziekenbroeder op [internaat]. Als klager bijvoorbeeld geslagen was door een andere broeder met een stok op zijn billen, dan kwam hij terecht bij aangeklaagde 2 en dan kreeg hij brandende zalf erop gesmeerd. Vervolgens werd hij betast bij zijn geslacht en zijn billen om vervolgens anaal gepenetreerd te worden. Klager moest op de grond gaan zitten met zijn bips omhoog of op het bed. Klager denkt dat aangeklaagde 2 eerst met zijn vingers en vervolgens met zijn penis naar binnen ging. In klager zijn herinnering was dit een soort routinekwestie, een soort controle. Klager vermeldt dat hij erg vaak is geslagen en dat hij naderhand vanwege de striemen dan werd doorgestuurd naar aangeklaagde 2, onder het mom van medische zorg. Klager meent zich te herinneren dat hij een keer of tien door aangeklaagde 2 met brandende zalf is ingesmeerd en verkracht. Klager was alle keren bij volle bewustzijn.

2.4. Overdag ging klager aan de overkant van het jongenspensionaat naar de lagere school en daar kreeg hij biologieles van aangeklaagde 3. Deze leraar was geen broeder, maar een gewone man met een kostuum en een broek aan. Hij had volgens klager de gewoonte om zich met enige regelmaat te bevredigen voor de klas als hij achter de lessenaar stond of voor het bord iets aan het uitleggen was. Klager gaat ervan uit dat aangeklaagde 3 een gat had in zijn broekzak en dat hij op deze manier met zijn hand bij zijn geslachtsdeel kon. Klager heeft deze

broekzak en dat hij op deze manier met zijn hand bij zijn geslachtsdeel kon. Klager heeft deze ervaring met aangeklaagde 2 gedeeld, maar deze zei tegen klager dat hij maar voor zich moest kijken.

2.5. Klager heeft tweemaal de vierde klas op [internaat] gedaan en vervolgens nog de vijfde klas lagere school daar afgemaakt. Het ging echter zo slecht met klager dat zijn ouders hebben besloten hem van het internaat af te halen. Voor klager was dit een enorme opluchting dat hij weg kon van [internaat]. Hij heeft de zesde klas van de lagere school vervolgens in zijn woonplaats afgemaakt. Daarna heeft klager nog diploma's gehaald op de Ambachtsschool, de Handelsschool en de Nationale Schildersschool. Uiteindelijk is klager gaan werken in de [bedrijfstak] en is hij gediplomeerd [beroep] geworden. Klager geeft te kennen dat hij weinig vertrouwen in de medemens heeft en altijd achterdochtig is gebleven en bovendien autoriteitsproblemen heeft, waardoor hij uiteindelijk als zelfstandige is gestart met een eigen [bedrijf]. Daar heeft klager tot nu toe met zeer veel plezier, inmiddels 30 jaar, gewerkt. Klager heeft aan zijn vrouw wel verteld dat hij op [internaat] heeft gezeten en dat hij daar te maken heeft gehad met geweld en misbruik. De echtgenote van klager heeft het gesprek echter afgehouden en zij wil er eigenlijk niets over horen.

2.6. Klager wil graag erkenning van hetgeen hem is aangedaan. Verder hoopt klager door een gegrondverklaring wat aan zelfrespect te winnen en kan een gegrondverklaring helpen om dit deel van zijn verleden af te kunnen sluiten. Ook wenst klager financiële genoegdoening.

3. De beoordeling

Aangeklaagde 3

3.1. Gezien de functie van aangeklaagde 3 dient de Klachtencommissie allereerst de vraag te beantwoorden of zij bevoegd is over deze klacht te oordelen. Klager heeft immers in het klaagschrift beschreven en ter zitting toegelicht dat het gestelde seksueel misbruik is gepleegd door een onderwijzer van de lagere school, die geen religieuze broeder was en niet behoorde tot een Congregatie. Gelet op artikel 1.1. sub a in combinatie met artikel 1.2. van de Procedure is voor de bevoegdheid van de Klachtencommissie vereist dat het seksueel misbruik is gepleegd door een functionaris van een kerkelijke instelling (artikel 1.1. a.) en dan nog alleen voor zover het seksueel misbruik is gepleegd tijdens de vervulling van de kerkelijke functie (artikel 1.2.) Nu uit de stukken niet is gebleken dat het in onderhavig klacht tegen aangeklaagde 3 gaat om een functionaris van een kerkelijke instelling die een kerkelijke functie vervulde, acht de Klachtencommissie zich niet bevoegd om over deze klacht te oordelen en om die reden zal de Klachtencommissie de klacht niet kunnen behandelen.

Ten aanzien van aangeklaagden 1 en 2

3.2. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenadering en of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

3.3. Niet ter discussie staat dat de door klager ten aanzien van aangeklaagden 1 en 2 gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

Ten aanzien van aangeklaagde 1

3.4. Er zijn meer dan vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde 1 verwijt zich hebben voorgedaan. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde 1 zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is het voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat (een deel van) de gebeurtenissen die klager schetst, hebben plaatsgevonden en wel dat klager door aangeklaagde 1 gedurende een periode van ongeveer 3 jaar vele tientallen keren betast is bij zijn geslachtsdelen en zijn billen, waarbij aangeklaagde 1 klager ook (probeerde) af te trekken. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waar mee klager zijn verhaal heeft beschreven en verteld. Daarnaast heeft klager hiervan reeds melding gemaakt bij de politie, zo blijkt uit het verslag informatief gesprek zeden d.d. 11 april 2011, en ook komt dit naar voren uit de briefwisseling tussen klager en [naam] in 2014. Daar komt bij dat er een grote hoeveelheid klachten, die tegen aangeklaagde 1 zijn ingediend door de Klachtencommissie gegrond zijn geacht. Voorgaande klachten tegen aangeklaagde 1 vertonen ook hetzelfde patroon als de situatie die klager heeft geschetst, namelijk dat aangeklaagde 1 's avonds op de slaapzaal van de jongens kwam en dan onder de dekens ging en hen misbruikte.

De Klachtencommissie acht niet voldoende aannemelijk geworden dat klager ook door aangeklaagde 1 (meermalen) anaal is gepenetreerd, nu hiervoor geen enkel steunbewijs in het dossier aanwezig is en daarnaast ook uit het bovengenoemde verslag van de politie alsmede uit de briefwisseling met [naam] blijkt dat klager hierover niet eerder heeft gesproken. Nu ook in de andere, gegrond verklaarde klachten, geen sprake is geweest van anale penetratie en ook geen enkele poging daartoe, acht de Klachtencommissie onvoldoende steunbewijs voorhanden om op dit punt de klacht gegrond te verklaren.

3.5. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde 1 met misbruik van gezag en in de afhankelijkheidsrelatie waarin klager tot aangeklaagde 1 stond hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van het seksueel misbruik ongeveer 10 jaar oud.

3.6. Gelet op het feit dat aangeklaagde 1 is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

3.7. Over financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Klager kan zich voor het verkrijgen van schadevergoeding met het onderhavige advies rechtstreeks wenden tot de Compensatiecommissie.

Ten aanzien van aangeklaagde 2

3.8. Voor de aannemelijkheid van de klacht heeft klager gewezen op de grote hoeveelheid klachten, die tegen aangeklaagde 2 zijn ingediend en door de klachtencommissie gegrond zijn geacht. Voorgaande klachten tegen aangeklaagde 2 vertonen hetzelfde patroon waar klager gewag van maakt. Aangeklaagde heeft van zijn taak als ziekenbroeder gebruik gemaakt door jongens op het internaat onder het mom van medisch onderzoek seksueel te misbruiken. Die overdaad aan klachten geeft alleszins aanleiding te veronderstellen, dat ook klager niet is ontkomen aan seksueel misbruik door aangeklaagde.

De Klachtencommissie acht twijfels daarover gerechtvaardigd. Uit de verklaringen van klager komen inconsistenties naar voren. Zoals dat klager enorm geschokt is door het feit dat een leraar zich zou aftrekken voor de klas, terwijl hij niet vermeldt dat hij zo heeft gereageerd op het feit dat hij regelmatig zou zijn verkracht door aangeklaagde 2. Ook heeft klager verklaard opgevoed te zijn met de opvatting dat er over seks niet gesproken werd, maar hij noemt hetgeen plaats vond met aangeklaagde “wippen” en als hij het over de politieagente heeft die zijn verhaal heeft aangehoord, vermeldt hij dat het wel een hoer geweest moet zijn. Verder is er geen enkel specifiek steunbewijs door klager aangereikt. Daar komt bij dat uit het verslag

van het informatief gesprek bij de zedenpolitie d.d. 11 april 2011 juist blijkt dat klager niets heeft verklaard over misbruik door aangeklaagde 2 en ook tegen [naam] heeft klager niets gezegd over zijn ervaringen met aangeklaagde 2. De verklaring van klager ter zitting dat hij het bij de politie wel heeft verteld, maar dat die politieagente het niet heeft opgeschreven en dat hij het vergeten is te vermelden in zijn brief naar Smeets, neemt de twijfels niet bij de Klachtencommissie weg. De Klachtencommissie acht dan ook - een en ander afwegende - onvoldoende aannemelijk geworden dat klager in de periode dat hij op het internaat in [plaats] heeft verbleven door aangeklaagde 2 meermalen anaal is verkracht.

3.9. Gelet op bovenstaande overwegingen heeft de Klachtencommissie moeten vaststellen dat voor de feiten die klager heeft gesteld ten aanzien van aangeklaagde 2 onvoldoende bewijs is gevonden, zodat de klacht niet gegrond kan worden verklaard. Indien echter in de toekomst alsnog gegevens bekend worden die de klacht ten aanzien van aangeklaagde ondersteunen dan bestaat voor klager de mogelijkheid om herziening van de uitspraak te verzoeken.

4. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de klacht tegen aangeklaagde 1 gegrond te verklaren.
De Klachtencommissie adviseert de klacht tegen aangeklaagde 2 niet gegrond te verklaren.
De Klachtencommissie verklaart zich niet bevoegd een advies uit te brengen over de klacht van klager tegen aangeklaagde 3.

Dit advies is vastgesteld op 28 oktober 2015 door mr. T.F.A.M. Hoogenboom, voorzitter, drs. J.L.H.H. Kunnen en drs. A.A.M. Oostveen, leden, bijgestaan door mr. M. van der Meulen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.